

Rapport

Rapport over een klacht over de politiechef van de regionale eenheid Oost-Nederland.

Datum:

Rapportnummer: 2013/197

Klacht

Verzoeker, die ten tijde van het voorval politiesurveillant was, klaagt erover dat de politie Oost-Nederland naar aanleiding van de aangifte van bedreiging die zijn ex-echtgenote tegen hem deed, hem niet eerst voor het afleggen van een verklaring heeft uitgenodigd, maar hem op 10 januari 2011 buiten heterdaad heeft aangehouden op het politiebureau waar verzoeker vanwege zijn nachtdienst aanwezig was.

Verder klaagt verzoeker erover dat de politie bij het onderzoek naar de aangifte van zijn ex-echtgenote het aspect eerwraak heeft betrokken en het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld (LEC EGG) om een analyse heeft gevraagd.

Tot slot klaagt verzoeker erover dat hij voor aanvang van de hoorzitting van de Klachtencommissie Politieregio Gelderland-Midden op 13 december 2011 als enige aanwezige werd gefouilleerd, met de mededeling dat er zou worden overgegaan tot een schriftelijke behandeling van zijn klacht als hij fouillering zou weigeren.

Aanleiding tot de klacht

Verzoeker leefde al enige tijd gescheiden van zijn ex-partner en hun twee minderjarige kinderen. Hij maakte zich zorgen over haar veiligheid vanwege berichten die hem via vriendinnen van zijn ex-partner hadden bereikt. Daarover had hij meerdere keren (telefonisch) contact met haar en zijn ex-schoonouders gezocht, maar zijn ex-partner hield elk contact af.

Op 10 januari 2011 ging verzoeker langs bij de woning van de ex-schoonouders en daarna bij de woning van zijn ex-partner omdat hij met haar wilde praten. Na een melding van de ex-partner gingen twee politieambtenaren ter plaatse en spraken kort met verzoeker. Enige tijd later ontving de politie opnieuw een melding van zijn ex-partner. Zij had de politie gebeld vanuit haar auto voor haar woning omdat zij stelde bang te zijn voor verzoeker. Nadat de politie nogmaals met verzoeker had gesproken, ging hij weg. De ex-partner van verzoeker deed aangifte van bedreiging door haar ex- echtgenoot.

Verzoeker, die als politiesurveillant werkzaam was, kreeg diezelfde avond nog bezoek van zijn leidinggevende en een bevriende collega in burger. Die vertelden hem dat verzoeker buiten heterdaad zou worden aangehouden. Samen gingen zij naar het politiebureau, waar verzoeker werd aangehouden en in verzekering werd gesteld.

De volgende dag nam de politie contact op met het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld (verder het Expertisecentrum), met het verzoek om een dreigingsanalyse op te stellen. Na drie dagen werd verzoeker heengezonden.

De aangifte tegen verzoeker werd op 24 maart 2011 geseponeerd wegens het ontbreken van wettig bewijs.

Verzoeker diende een klacht in over de handelwijze van de politie. Voor aanvang van de hoorzitting van de Klachtencommissie Politieregio Gelderland-Midden werd verzoeker, als enige aanwezige, door de klachtencoördinator gefouilleerd op mogelijke aanwezigheid van (vuur)wapens.

Zijn klacht werd, in overeenstemming met het advies van de Klachtencommissie, door de politiechef van de eenheid Oost-Nederland (die met ingang van 1 januari 2013 verantwoordelijk is voor de eenheid Oost-Nederland, waaronder ook voormalig regionaal politiekorps Gelderland-Midden valt) ongegrond verklaard. Omdat verzoeker zich in die afdoening niet kon vinden, wendde hij zich tot de Nationale ombudsman.

Standpunt verzoeker

Verzoeker stelt dat de politie niet serieus is omgegaan met de door hem geuite zorgen over zijn ex-partner en hun kinderen. Zijn ex-partner zou suïcidaal zijn en mishandeld worden door haar nieuwe, criminele, vriend. Verzoeker had zijn ex-partner willen overtuigen van de noodzaak om daarvan aangifte te doen en had daartoe in de dagen voorafgaand aan het voorval op 10 januari 2011 al verschillende keren tevergeefs (telefonisch) contact met haar en haar ouders gezocht.

Op 10 januari 2011 ging hij daarom twee keer bij haar woning langs. Eerder die dag had verzoeker de kwestie ook al besproken met een medewerker van het Veiligheidshuis en melding gedaan op het politiebureau en bij Bureau Jeugdzorg. Ook ging hij langs bij het huis van zijn ex-schoonouders.

In plaats van serieus onderzoek te doen naar die zaak, heeft de politie hem ten onrechte aangemerkt als verdachte van de, volgens verzoeker, valse aangifte van bedreiging van zijn ex-partner. Daarbij heeft de politie ook ten onrechte het aspect eerwraak bij het onderzoek betrokken, enkel vanwege de Turkse afkomst van verzoeker. Verzoeker voelt zich daardoor, als integer politieman, vernederd.

Verzoeker stelt dat de politie hem via zijn leidinggevende had moeten uitnodigen om een verklaring af te leggen over de situatie. In plaats daarvan is ervoor gekozen om hem buiten heterdaad aan te houden en drie dagen vast te houden.

Verzoeker meent ook dat er voor de politie, anders dan enkel zijn afkomst, geen aanleiding was om het aspect eerwraak naar voren te brengen en het Expertisecentrum in te schakelen voor een dreigingsanalyse. Hij stelt dat hij nooit geweld heeft gebruikt tegen zijn

ex-partner en hun kinderen, en er juist alles aan heeft willen doen om hun veiligheid te waarborgen. Dat hij steeds weer contact zocht met zijn ex-partner was ingegeven door de verontrustende berichten die hem bereikten via vriendinnen van zijn ex-partner. Hij wilde haar helpen om aangifte te doen.

Verzoeker klaagt er tot slot over dat hij als enige voorafgaand aan de hoorzitting van de Klachtencommissie werd gefouilleerd, terwijl de betrokken politieambtenaren hun vrees voor een mogelijke gewelddadige actie van verzoeker niet aannemelijk hebben gemaakt.

Hij stelt dat hij wel moest meewerken aan de foullering, omdat anders zou worden overgaan tot een schriftelijke behandeling van zijn klacht door de Klachtencommissie. De foullering had plaats op de gang waar voorbijgangers hem konden zien. Door deze behandeling voelde hij zich opnieuw vernederd.

Standpunt Politie

De politiechef liet weten dat de ex-partner van verzoeker op 10 januari 2011 aangifte van bedreiging door haar ex-man had gedaan. Naar aanleiding van die aangifte werd diezelfde dag nog door de politie contact opgenomen met de officier van justitie te Arnhem. Die besloot tot aanhouding buiten heterdaad van verzoeker. Omdat verzoeker werkzaam is bij de politie, werd ervoor gekozen om hem diezelfde avond nog thuis door zijn leidinggevende te laten inlichten over zijn aanstaande aanhouding. Samen reden zij naar het politiebureau, waar verzoeker vervolgens omstreeks 21.50 uur werd aangehouden. Na zijn invrijheidstelling op 12 januari 2011 omstreeks 19.30 uur werd verzoeker ook weer opgehaald door zijn leidinggevende.

De dag na zijn aanhouding nam de politie contact op met het Expertisecentrum met het verzoek om een dreigingsanalyse op te stellen. De officier van dienst had daarover eerst overleg gehad met de coördinator huiselijk geweld en de leider van het onderzoek naar de aangifte van de ex-partner van verzoeker.

De analyse leidde tot de conclusie dat eerwraak niet kon worden uitgesloten. Dat mondde uit in een aantal adviezen voor maatregelen waaronder het maken van een afspraak op locatie op het woonadres van de ex-partner en haar ouders, het maken van afspraken met de school van het oudste kind, het aanstellen van een vast contactpersoon voor de ex-partner en het maken van afspraken met haar, het voornemen om handhavend optreden bij strafbare feiten en het informeren van de hoofdofficier van justitie en de wijkagent.

De politiechef liet verder weten dat er bij de hoorzitting van de Klachtencommissie tot foullering van verzoeker was overgegaan, omdat de voor de hoorzitting opgeroepen

betrokken politieambtenaren aan de tevens aanwezige klachtencoördinator hadden laten weten dat zij verzoeker onvoorspelbaar in zijn gedrag achtten en een gewelddadige actie van verzoeker niet uitsloten. Verzoeker had meerdere keren, ook tegen over de klachtcoördinator, zijn boosheid uitgesproken over de omstandigheid dat "zijn eigen collega's van de politie" hem in deze situatie hadden gebracht, aldus de politiechef.

De klachtencoördinator had de kwestie daarom voorgelegd aan de voorzitter van de Klachtencommissie. Die besloot dat de zitting alleen doorgang zou kunnen vinden als verzoeker voor aanvang van de hoorzitting aan zijn kleding zou worden onderzocht, om zo het risico op een gewelddadige actie van verzoeker tot een minimum te beperken. Volgens de politie was verzoeker niet blij met dit besluit, maar stemde hij er wel mee in. De klachtencoördinator onderzocht verzoeker op de mogelijke aanwezigheid van (vuur)wapens op een plek in de wachtruimte waar anderen hen niet konden zien. Toen door hem niets werd aangetroffen, kon de hoorzitting doorgang vinden.

Informatie uit het dossier

Proces verbaal van verhoor van verzoeker

Tijdens zijn verhoor verklaarde verzoeker dat hij en zijn ex-partner sinds oktober 2010 problemen hadden over onder andere de afwikkeling van de echtscheiding en zijn wens tot omgang met zijn kinderen. Hij vertelde over een incident eind oktober 2010 waarbij zijn ex-partner hem aan zijn hand zou hebben verwond door het dichtslaan van een kastdeur. De politie was toen ter plaatse gekomen alsook een bevriende collega om te bemiddelen. Verder verklaarde verzoeker dat zijn ex-partner hem zou hebben gezegd dat zij de politie leugens over verzoeker zou vertellen, zoals bijvoorbeeld dat zij door hem zou zijn geslagen.

Verzoeker verklaarde dat hij in de periode daarna verschillende keren zijn ex-partner had gebeld omdat hij de kinderen wilde zien. Zijn ex-partner stond dat echter niet toe. Verzoeker verklaarde dat hij op 3 januari 2011 op zijn werk in de politie-informatiesystemen had gelezen dat er een man ingeschreven stond op zijn adres. Omdat hij had gehoord dat die man, die bekend staat als crimineel, mogelijk de nieuwe relatie van zijn ex-partner was, benaderde hij vriendinnen van zijn ex-partner. Zij vertelden verzoeker dat het niet goed zou gaan met zijn ex-partner.

Verzoeker verklaarde dat dit de reden was waarom hij op 4 januari 2011 naar zijn ex-schoonouders ging. Daar maakte verzoeker zich erg boos over de situatie. Hij verklaarde dat hij hen had gezegd: *"Ik ben gelovig, Allah ziet alles wat zij gedaan heeft. Ik ga niets doen. Ik zei Allah heeft 99 namen en een daarvan is de Wreker. Hij zal hen straffen. Dat is mijn troost."* Verzoeker verklaarde dat hij later bij zijn ex-schoonouders zijn

verontschuldigen had aangeboden voor deze woede-uitbarsting.

Vervolgens verklaarde verzoeker dat hij op 5 januari 2011 telefonisch met zijn ex-partner had gesproken en dat zij daarbij ruzie kregen. Hij zou daarbij tegen haar hebben gezegd dat hij zijn toevlucht zou zoeken bij Allah en dat die haar zou straffen, of woorden van gelijke strekking.

Op 10 januari 2011 was verzoeker naar het politiebureau gegaan om een melding te doen van een levensbedreigende situatie. Hij verklaarde dat hij de avond ervoor van vriendinnen van zijn ex-partner had gehoord dat zij zou worden bedreigd door een andere man dan haar nieuwe relatie. De politieambtenaar die de melding opnam, zegde toe om een mutatie op te maken en een melding te doen bij Bureau Jeugdzorg. Deze politieambtenaar prees hem nog voor de manier waarop hij met deze moeilijke situatie omging, aldus verzoeker. Daarna deed verzoeker zelf ook een melding bij Bureau Jeugdzorg. Vervolgens ging hij 's middags naar de woning van zijn ex-schoonouders, met de bedoeling ook hen ertoe te bewegen aangifte te doen. Toen er niemand thuis bleek, wachtte hij ongeveer 20 minuten, aldus verzoeker. Daarna kwam zijn ex-partner met de auto aanrijden en sprak hij kort met haar. Hij wilde haar ertoe bewegen om aangifte te doen en stelde dat hij haar daarbij wilde helpen. Verzoeker verklaarde dat zijn ex-partner daarna was weggereden en dat hij haar vervolgens een aantal keer had gebeld en haar voicemail had ingesproken met dezelfde boodschap.

Vervolgens bleef hij in de buurt van haar woning wachten in de hoop haar opnieuw te kunnen spreken. De politie kwam langs en sprak verzoeker aan. Hij verklaarde dat zij zijn gegevens noteerden en weer weg gingen.

Na een half uur kwam zijn ex-partner met de kinderen aanrijden bij haar woning. Verzoeker verklaarde dat hij haar had aangesproken en had gezegd dat ze aangifte moest doen. Zijn ex-partner reed toen weer weg, terwijl verzoeker tegenover de woning bleef wachten. Vervolgens kwam opnieuw de politie, die hem vertelde dat zijn ex-partner bang voor hem was. Verzoeker verklaarde dat hij de politieambtenaren de situatie had uitgelegd en vervolgens naar huis is gegaan. Later die avond kwamen zijn leidinggevende en zijn bevriende collega thuis langs om hem mede te delen dat hij zou worden aangehouden op verdenking van bedreiging. Bij zijn verhoor verklaarde verzoeker dat hij aangifte wilde doen van het doen van een valse aangifte door zijn ex-partner.

Mutatierapport en proces verbaal 10 januari 2011 (voorval om 14.50 uur)

Op 10 januari 2011 kreeg de politiemeldkamer een melding binnen van de ex-partner van verzoeker. De melding luidde als volgt: "Staat een man die verdacht overkomt op MLD (melder), staat er al een half uur, staat te bellen, erg zenuwachtig om zich heen te kijken (..)."

De verbalisanten die op deze melding reageerden, noteerden in het mutatie rapport dat zij ter plaatse verzoeker hadden aangetroffen en dat hij een onsamenhangend verhaal over de situatie van zijn aanstaande ex-partner vertelde. Hij legitimeerde zich als politie-surveillant. Verzoeker verklaarde dat hij zijn vrouw opwachtte om met haar in gesprek te gaan, maar dat zij bang was om te komen. Verbalisanten verklaarden dat verzoeker op hen een verwarde, zeer vermoeide en overspannen indruk maakte. Hij hield een wazig verhaal en praatte aan een stuk door over zijn ex-partner, zijn huis, de kinderen en de criminele vriend van zijn ex-partner, aldus de verbalisanten. Hij vertelde hun dat hij al dagen niet kon slapen en de voorafgaande nacht slechts twee uur had geslapen. Verzoeker vertelde hun dat hij zich ernstig zorgen maakte over zijn ex-partner en kinderen. Na het gesprek met de verbalisanten vertrok verzoeker naar de woning van zijn schoonouders.

Proces verbaal 10 januari 2011 (voorval om 16.10 uur)

Ruim een uur later ontving de politiemeldkamer opnieuw een melding van de ex-partner van verzoeker. Twee andere politieambtenaren gingen ter plaatse en noteerden in het proces verbaal van 11 januari 2011 dat verzoeker tegenover de woning van de ex-partner stond en dat zij huilend in haar auto zat. Verzoeker werd door hen aangesproken en vertelde een erg warrig en onsamenhangend verhaal. Hij maakte een nerveuze en gespannen indruk en sprak soms in het Turks en over Allah, aldus de verbalisanten. Verzoeker vertelde hun dat de problemen tussen hem en zijn ex-partner bekend waren bij zijn leidinggevende en dat hij daarvan ook melding had gedaan bij het Veiligheidshuis. Hij legitimeerde zich als politie-surveillant.

De verbalisanten adviseerden verzoeker zijn ex-partner met rust te laten en zich niet meer op te houden bij haar woning, omdat zijn gedrag op stalking begon te lijken. Daarop vertrok verzoeker.

Vervolgens spraken de verbalisanten met de ex-partner. Zij vertelde hun dat zij aangifte van bedreiging had gedaan. Zij verklaarde dat verzoeker haar de laatste dagen continue belde en haar daarbij ook bedreigd had met woorden als "Ik maak je dood, in naam van Allah. Allah is mijn wreker. Ik mag jou van mijn geloof dood maken." Verder vertelde zij over andere incidenten, waaronder een gesprek van verzoeker met haar ouders op 4 januari 2011 waarbij verzoeker soortgelijke bedreigingen had geuit richting zijn ex-partner. Later die dag zou verzoeker, in het bijzijn van een bevriende collega, tegen zijn ex-partner opnieuw bedreigende woorden hebben gesproken. De ex-partner vertelde dat zij na dat voorval de politie telefonisch had benaderd met de mededeling dat zij aangifte wilde doen tegen haar ex-partner. Er werd afgesproken dat de recherche daarover contact met haar zou opnemen.

De verbalisanten noteerden dat zij naar aanleiding van het verhaal van de ex-partner op het bureau de situatie aan de officier van dienst, tevens hulpofficier van justitie hadden

voorgelegd. Er werd besloten om aangifte op te nemen en dat de hulpofficier van justitie contact zou opnemen met de regionale leiding en de officier van justitie. De officier van justitie besloot vervolgens tot aanhouding van verzoeker.

Daarna werd de ex-partner uitgenodigd voor het doen van aangifte op het bureau. De verbalisanten noteerden dat de ex-partner bij aanvang erg twijfelde aan het nut van het doen van aangifte omdat zij niet wilde dat hij dan wellicht ontslagen zou worden en daardoor nog verder in de put zou raken. Na overleg met haar oudste zoon, die ook aanwezig was, deed zij uiteindelijk aangifte.

De verbalisanten noteerden dat zij na het opnemen van de aangifte contact opnamen met de collega's in de woonplaats van verzoeker met het verzoek om hem daar aan te houden en over te brengen naar het politiebureau. Rond 21.45 uur op 10 januari 2011 kwamen de collega's met verzoeker op het bureau met de mededeling dat hij vrijwillig was meegekomen en nog niet daadwerkelijk was aangehouden. Daar werd hem medegedeeld dat hij was aangehouden. Vanwege een grote brand in een flat werd verzoeker op een later moment voorgeleid.

Proces verbaal van aanhouding

In het proces verbaal van aanhouding werd genoteerd dat verzoeker in opdracht van de officier van justitie werd aangehouden buiten heterdaad, ter zake van bedreiging en belaging. Bij aankomst op het bureau omstreeks 21.50 uur werd verzoeker medegedeeld dat hij was aangehouden. De hulpofficier van justitie gaf om 23.40 uur het bevel verzoeker op te houden voor onderzoek.

Beoordeling

1. Klacht dat verzoeker niet eerst werd uitgenodigd voor verhoor

De Nationale ombudsman beoordeelt deze klacht aan de hand van het evenredigheidsvereiste. Dit vereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in een evenredige verhouding staat tot dat doel.

Hieruit volgt dat de politie bij het verrichten van het opsporingsonderzoek in beginsel dient de kiezen voor een werkwijze die voor een verdachte het minst bezwarend is. Het aanwenden van strafvorderlijke bevoegdheden, zoals aanhouding buiten heterdaad, moet in overeenstemming zijn met de eisen van gematigdheid en evenredigheid. Daarbij dient de politie er steeds alert op te zijn dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van een burger door de toepassing van strafvorderlijke bevoegdheden zo gering mogelijk is.

Naar aanleiding van de aangifte van de ex-partner van verzoeker nam de politie contact op met de officier van justitie en stelde deze op de hoogte van alle relevante omstandigheden. Tot die omstandigheden behoren in ieder geval de echtscheidingsproblematiek tussen verzoeker en zijn ex-partner, het feit dat verzoeker in de dagen voorafgaand aan het incident op 10 januari 2011 veelvuldig contact had gezocht met zijn ex-partner en haar ouders en dat hij op 4 januari 2011 bij zijn schoonouders thuis een woede-uitbarsting had waarbij hij dreigende taal had geuit richting zijn ex-partner. Daar komt bij dat verzoeker op de bewuste dag zelf was teruggekeerd naar de woning van zijn ex-partner terwijl hij kort daarvoor, na de eerste melding van zijn ex-partner, al door de politie was aangesproken op zijn aanwezigheid bij haar woning.

Bij het onderzoek naar de aangifte van de ex-partner werd het aspect "eer" betrokken. De Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld is een richtlijn van het Openbaar Ministerie waarin regels worden gesteld over de opsporing en vervolging van huiselijk geweld en eengerelateerd geweld. Daarin is aangegeven dat in geval van constatering buiten heterdaad de verdachte zo spoedig mogelijk moet worden aangehouden, als sprake is van een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan en toestemming is verkregen van de officier van justitie. Wanneer het gaat om een feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegestaan, moet de verdachte worden ontboden op het politiebureau.

De ex-partner had aangifte gedaan van bedreiging, een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan.

De officier van justitie maakte gebruik van zijn bevoegdheid de aanhouding buiten heterdaad van verzoeker te bevelen. De politie was gehouden om gevolg te geven aan dat bevel.

De politie kon ook, gezien de hiervoor geschetste omstandigheden, niet het risico nemen dat verzoeker verhaal zou gaan halen bij zijn ex-partner, indien hij zou worden ontboden op het politiebureau om een verklaring af te leggen. De Nationale ombudsman maakt uit de stukken op dat er in de dagen voorafgaand aan het incident sprake was van escalatie, in die zin dat verzoeker steeds vaker contact zocht met zijn ex-partner en haar ouders en dat de toon waarop hij met hun communiceerde heftiger werd. Dat de aangifte tegen verzoeker later werd geseponeerd, doet daar niet aan af.

Door de leidinggevende van verzoeker te vragen om hem op te hoogte te stellen van de aanstaande aanhouding, in plaats van willekeurige collega's naar het huis van verzoeker te sturen om hem daar aan te houden, hield de politie wel rekening met het feit dat het een collega betrof. Daarmee probeerde de politie de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van verzoeker te beperken en voldeed zodoende aan het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

2. Klacht over het betrekken van het aspect eerwraak en het benaderen van het Expertisecentrum voor een analyse

Ook deze klacht toetst de Nationale ombudsman aan het evenredigheidsvereiste. In het kader van dit klachtonderdeel ligt de vraag voor of het benaderen van het Expertisecentrum voor een analyse vanwege mogelijke eerwraak onnodig bezwarend was voor verzoeker.

De Aanwijzing huiselijk geweld en eengerelateerd geweld bepaalt dat wanneer "eer" *mogelijk* een rol speelt, er contact moet worden opgenomen met de contactpersoon EGG van de politie en dat de zaak conform de methode LEC-ECC dient te worden behandeld. In zaken die aspecten *lijken* te vertonen van eengerelateerd geweld, dient de politie vooral alert te zijn op signalen die duiden op "eer" als motief van een begaan of mogelijk te begaan strafbaar feit. Hierbij kan worden gedacht aan uitingen of dreigingen met geweld, beledigingen, roddel en smaad, aldus de Aanwijzing. Ook moet worden gelet op signalen die zouden kunnen duiden op (vormen van) eerherstel, zoals vormen van geweld, of signalen die hun basis vinden in achtergronden en vooral gedrag van betrokkenen. Daarvan kan sprake zijn bij gebruik van woorden die met "eer" en "respect" te maken hebben, een plotseling toenemend contact met familieleden of het minder belangrijk vinden van belangrijke zaken als werk of school.

De politie geeft aan dat de dag na de aanhouding van verzoeker contact werd opgenomen met het Expertisecentrum. Dat gebeurde op verzoek van de officier van justitie, die eerst overleg voerde met de coördinator huiselijk geweld en de leider van het politieonderzoek over de aangifte van de ex-partner en het verhoor van verzoeker. Uit de verklaringen van zowel verzoeker als zijn ex-partner komt naar voren dat verzoeker in de dagen voorafgaand aan het incident in toenemende mate contact zocht met zijn ex-partner en haar ouders en daarbij meerdere keren opmerkingen had gemaakt met de strekking dat Allah haar zou straffen voor haar gedrag.

Verzoekers stelling dat enkel zijn afkomst aanleiding was om het aspect eerwraak bij de zaak te betrekken en het Expertisecentrum om een analyse te verzoeken, wordt dan ook niet door de informatie uit het dossier ondersteund.

De Nationale ombudsman merkt verder nog op dat uit de analyse van het Expertisecentrum volgde dat eerwraak niet kon worden uitgesloten en dat in vervolg daarop maatregelen werden getroffen.

Gelet hierop is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie terecht het aspect (mogelijke) "eerwraak" bij het onderzoek betrok en het Expertisecentrum om een analyse verzocht. Of er daadwerkelijk eerwraak in het spel was, doet hierbij niet ter zake. Er is dan ook geen sprake van schending van het evenredigheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

3. Klacht dat verzoeker werd gefouilleerd voorafgaand aan de hoorzitting

Grondrechten zijn neergelegd in de Grondwet en in verdragen zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Van de overheid mag worden verwacht dat zij deze grondrechten respecteert. Als in de Grondwet of het Verdrag is bepaald dat bij wet uitzonderingen op een grondrecht mogelijk zijn, moet de overheid zich zorgvuldig aan de daarvoor geldende criteria en voorschriften houden.

Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Het onderzoek aan kleding betekent een inbreuk op dit grondrecht, dat is neergelegd in artikel 11 van de Grondwet. Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Op grond van de Wet Wapens en Munitie mag de politie, onder voorwaarden, een inbreuk maken op dit grondrecht.

De Wet Wapens en Munitie geeft opsporingsambtenaren de bevoegdheid om personen, dus ook niet-verdachten, aan hun kleding te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding is. Deze aanleiding kan bestaan op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt, het voorhanden hebben van een wapen of (concrete) aanwijzingen dat een strafbaar feit van de Wet Wapens en Munitie zal worden gepleegd.

De politie voert op dit punt aan dat de beklaagde politieambtenaren erg schrokken van de aanwezigheid van verzoeker bij de hoorzitting omdat zij verzoeker onvoorspelbaar in zijn gedrag achtten en een gewelddadige actie van verzoeker voor mogelijk hielden. Die inschatting werd gebaseerd op contacten die de betrokken politieambtenaren met verzoeker hadden en zou worden ondersteund door de analyse van het Expertisecentrum alsook het gesprek dat de klachtcoördinator zelf voerde met verzoeker.

Uit de informatie die de politie heeft overgelegd, komt naar het oordeel van de Nationale ombudsman echter niet het beeld naar voren dat verzoeker zich boos of dreigend tegenover de politie zou hebben opgesteld. Uit de mutaties die werden opgemaakt door de verbalisanten die op de twee meldingen van de ex-partner reageerden, maakt de Nationale ombudsman op dat verzoeker met hun in gesprek ging. Dat hij daarbij verward en zenuwachtig overkwam en een naar hen mening onsamenhangend verhaal vertelde, is naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet voldoende om de vrees voor een gewelddadige actie bij de hoorzitting te onderbouwen.

Datzelfde geldt voor de stelling van de politie dat verzoeker tijdens andere gesprekken met betrokken politieambtenaren en de klachtbehandelaar zou hebben aangegeven boos te zijn over het feit dat zijn eigen collega's hem in deze situatie hebben gebracht.

Verder heeft de Nationale ombudsman geen inzage gehad in de analyse die door het Expertisecentrum werd opgesteld, zodat die stelling niet kan worden gestaafd.

Dat de voorzitter van de Klachtencommissie de opdracht gaf om verzoeker te fouilleren acht de Nationale ombudsman ook niet juist. Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht en hoofdstuk 7 van de Politiewet, waarin regels zijn gesteld omtrent de klachtbehandeling, geven (de voorzitter van) de Klachtencommissie geen bevoegdheid om fouillering van een aanwezige te gelasten.

De Nationale ombudsman heeft er begrip voor dat in deze zaak de voorzitter mogelijk werd overvallen door de vraag van de klachtencoördinator en dat hij daarom, gelet op de door de politie gestelde vrees voor een gewelddadige actie, voor deze oplossing koos. Echter, de Nationale ombudsman kan ook begrijpen dat verzoeker zich onder druk gezet voelde om mee te werken aan de fouillering, aangezien hem werd voorgehouden dat zijn klacht anders schriftelijk zou worden afgedaan.

De politie stelt dat verzoeker werd gefouilleerd op een plek in de wachtruimte waar anderen hem niet konden zien. Verzoeker verklaart echter dat zijn fouillering in de publieke ruimte wel door voorbijgangers werd gezien. Gesteld dat de fouillering wel aangewezen zou zijn geweest, meent de Nationale ombudsman dat de politie had moeten kiezen voor een plek waar er geen mogelijkheid was dat voorbijgangers het fouilleren zouden kunnen zien. Daarbij kan gedacht worden aan de zaal waar de hoorzitting zou plaatsvinden, waarbij de andere aanwezigen op de gang hadden kunnen wachten.

Gelet op het voorgaande, is de Nationale ombudsman dan ook van oordeel dat er onvoldoende concrete aanleiding was om verzoeker voorafgaand aan de hoorzitting te fouilleren. De Nationale ombudsman oordeelt dat de politie en de Klachtencommissie handelden in strijd met het vereiste dat grond- en mensenrechten, in dit geval het recht op lichamelijke integriteit, moeten worden gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht is niet gegrond, ten aanzien van:

het niet eerst uitnodigen van verzoeker voor verhoor;

het betrekken van het aspect eerwraak en het benaderen van het Expertisecentrum voor een analyse.

De klacht is gegrond ten aanzien van fouilleren voorafgaand aan de hoorzitting, vanwege schending van het behoorlijkheidsvereiste dat grondrechten - in dit geval het recht op lichamelijke integriteit - moeten worden gerespecteerd.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Achtergrond

Artikel 11 Grondwet

"Een ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. "

Artikel 52, lid 2 Wet Wapens en Munitie

"De opsporingsambtenaren zijn bevoegd personen aan hun kleding te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd."